

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/138/2016
Identifikačné číslo spisu:	1711200168
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1711200168.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu F. X., bývajúceho v E., I., obchodné meno F., v dovolacom konaní zastúpeného SODOMA VULGAN, spol. s r. o., Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Kominárska 2,4 IČO: 47254084 proti žalovanému Q. A., bývajúcemu v X., K., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. Alexandrou Machanovou, advokátkou so sídlom v Senci, Mierové námestie 19, o zaplatenie 2.784 eur, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 6C/3/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2015 sp. zn. 9Co/301/2013 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 11. februára 2016 sp. zn. 9Co/301/2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2015 sp. zn. 9Co/301/2013 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 11. februára 2016 sp. zn. 9Co/301/2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok rozsudkom z 18. februára 2013 č. k. 6C/3/2011-77 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému náhrady škody podľa § 179 ods. 1 Zákonníka práce vzniknutej mu zaplatením správneho poplatku v sume 2.784 eur v zmysle rozhodnutia Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Bratislava zo 4. 5. 2010 za vykonanie nadmernej prepravy bez povolenia príslušného cestného správneho orgánu. Vychádzal zo zistenia, že žalobca uzavrel so žalovaným pracovnú zmluvu dňa 2. 9. 2008, podľa ktorej žalovaný vykonával druh práce vodiča nákladného vozidla, že žalovaný v rámci plnenia pracovných povinností prevzal dňa 16. 2. 2010 od dodávateľa 25,5 tony netto drveného kameniva pre odberateľa D. a že v tento deň bolo vykonané Slovenskou správou ciest v úseku Senec - Sládkovičovo kontrolné meranie vozidla, ktoré viedol ako vodič žalovaný a bolo zistené preťaženie skupiny náprav v rozsahu 29,39 % a preťaženie vozidla v rozsahu 18,44 %. V konaní bolo ďalej zistené, že Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Bratislava vydal dňa 4. 5. 2010 pod číslom spisu A/2010/01059 rozhodnutie, ktorým dodatočne vyberá od dopravcu F. v zmysle § 8 ods. 5 zákona č. 135/1961 Zb. podľa položky 80 písm. a) bod 2.1 a 2.2 časti VI. Sadzobníka správnych poplatkov zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, správny poplatok zvýšený v zmysle bodu 2. splnomocnenia

citovanej položky na trojnásobok určenej sadzby, t. j. vo výške 2.784 eur za vykonanie nadmernej prepravy dňa 16. 2. 2010 bez povolenia príslušného cestného správneho orgánu a že žalobca správny poplatok v uvedenej sume správne mu orgánu zaplatil. V súvislosti s právnym posúdením veci uviedol, že pre vznik zodpovednosti zamestnanca musia byť splnené všetky zodpovednostné predpoklady, medzi ktoré patrí protiprávny úkon, vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody, zavinenie zamestnanca, existencia pracovného pomeru, a že ku škode došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s týmto plnením. Zamestnávateľ je povinný preukázať nielen vznik škody, protiprávnosť konania zamestnanca, ale aj zavinenie a príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a protiprávnym konaním zamestnanca. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno; žiadnym spôsobom nepreukázal jednoznačné zavinenie žalovaného v súvislosti so vznikom škody a ani jeho protiprávne konanie. Žalobca z vážnych listov, ktoré mal k dispozícii, musel mať vedomosť o množstvách prepravovaného tovaru. Navyše, tvrdenia žalovaného, že žalobcu osobne viackrát informoval o skutočnosti preťaženia vozidla a žalobca napriek tomu trval na tom, aby prepravoval 24 ton, žalobca nerozporoval a ani nepreukázal opak. Jeho žalobu preto ako nedôvodne podanú zamietol. Vec právne posúdil podľa § 420 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka a podľa § 179 ods. 1 Zákonníka práce. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a v konaní úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. októbra 2015 sp. zn. 9Co/301/2013 v spojení s opravným uznesením z 11. februára 2016 na odvolanie žalobcu napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.784 eur ako aj náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v celkovej sume 1.093,63 eur na účet zástupcu žalobcu, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav veci v dostatočnom rozsahu, ale vec nesprávne právne posúdil. Pri právnom posúdení veci vychádzal z názoru, že pre vznik zodpovednosti zamestnanca za škodu musia byť splnené súčasne všetky zákonné predpoklady vyplývajúce z ustanovenia § 179 Zákonníka práce. Vo vzťahu k zodpovednosti zamestnanca za škodu za protiprávne konanie možno označiť zavinené konanie zamestnanca, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, pričom porušenie povinnosti zamestnanca pri plnení pracovných úloh môže vyplývať z porušenia ustanovení Zákonníka práce ako aj ďalších právnych predpisov. Žalovaný v rámci plnenia pracovných úloh dňa 16. 2. 2010 riadil motorové vozidlo s nadmerným nákladom napriek vedomosti o tejto skutočnosti, čo vyplývalo z Dodacieho listu č. 1154 zo 16. 2. 2010. Týmto svojím konaním porušil ustanovenie § 51 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, o čom musel mať vedomosť, vzhľadom na § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov, podľa ktorého o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka. Rovnako musel mať vedomosť o prípustnosti najvyššej hmotnosti motorového vozidla, s ktorým jazdil. Z uvedených skutočností vyvodil, že žalovaný svojím zavineným konaním pri plnení pracovných povinností spôsobil žalobcovi škodu, spočívajúcu v zaplatení správneho poplatku za vykonanie nadmernej prepravy bez povolenia príslušného cestného správneho orgánu, ktorá je v príčinnej súvislosti s porušením jeho povinnosti. Dospel k právnemu názoru, že boli splnené všetky zákonné predpoklady pre vznik všeobecnej zodpovednosti žalovaného za škodu v zmysle § 179 ods. 1 Zákonníka práce a teda, že žalovaný za škodu spočívajúcu v zaplatení správneho poplatku žalobcom zodpovedá. Napadnutý rozsudok okresného súdu preto podľa § 220 O. s. p. zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 a ods. 2 a § 142 ods. 1 O. s. p.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal 14. februára 2016 dovolanie žalovaný. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok okresného súdu a zaviazá žalobcu na náhradu trov konania. Uviedol, že žalobca bol informovaný na základe vážnych listov, ktoré mu zamestnanci pravidelne odovzdávali, o váhe každej dopravy. Pri odovzdávaní týchto listov viackrát ústne upozorňoval žalobcu na hroziacu škodu v podobe pokuty za preťaženie, na ktoré žalobca nereagoval a naďalej dojednával prepravu väčšieho množstva tovaru než bolo prípustné, a to aj pre ostatných vodičov. Vozidlo bolo teda preťažované pravidelne s plným vedomím žalobcu. On ako zamestnanec podnikol všetky zákonné kroky, aby zabránil vzniku škody, avšak žalobca svojím konaním, keď odmietol prijať opatrenia na predchádzanie škodám, sám zavinil vznik škody v podobe uloženej

pokuty. Odvolací súd preto nedostatočnou aplikáciou ustanovení Zákonníka práce nesprávne právne posúdil jeho zodpovednosť za škodu. Navyše, pri určení rozsahu škody nevzal do úvahy ustanovenie § 186 ods. 2 Zákonníka práce a v rozpore s ním priznal žalobcovi nárok, ktorý niekoľkonásobne presahuje štvornásobok jeho priemerného mesačného zárobku pred vznikom škody.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že v konaní preukázal všetky zákonom stanovené predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu podľa § 179 Zákonníka práce. Tvrdenia žalovaného, že mu nariadil vykonávať prepravu s nadmernou hmotnosťou považoval za tendenčné a nezakladajúce sa na pravde. V predmetnom obchodnom vzťahu, v ktorom žalovaný realizoval prepravu, bol platený od počtu kilometrov a preto by bolo nelogické nútiť žalovaného vykonávať prepravu s nadmernou hmotnosťou, čím by prichádzal o zisk. Ak by aj tieto tvrdenia žalovaného boli pravdivé, mal takúto prepravu odmietnuť. V tomto smere poukázal na ustanovenie § 47 ods. 3 písm. a) Zákonníka práce. Ani skutočnosť, že žalovaný po vykonaní prepravy s nadmernou hmotnosťou mu odovzdal vážne listy, nevylučuje jeho zodpovednosť za škodu. Konanie žalovaného nemal možnosť ovplyvniť, lebo nebol pri jednotlivých nákladoch. K námietke o výške škody uviedol, že ku škode došlo minimálne nepriamym úmyslom žalovaného, keď tento vedel že prepravou s nadmernou hmotnosťou poruší zákon a dopúšťa sa priestupku a pre tento prípad bol s tým aj uzročený. Odvolací súd rozhodol správne, keď mu priznal náhradu celej výšky skutočnej škody. Žiadal preto, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný na prejednanie dovolania (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas oprávneným subjektom zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., a že ide o rozsudok, proti ktorému dovolanie je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal tento rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

7. Žalovaný v dovolaní namietal, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku jeho (výlučnej) zodpovednosti za škodu a že nesprávne určil aj rozsah náhrady škody, keď na vec neaplikoval ustanovenie § 186 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný teda napadá správnosť rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

8. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

9. Podľa § 179 ods. 1 Zákonníka práce zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením povinností pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Zamestnávateľ je povinný preukázať zamestnancovo zavinenie okrem prípadov uvedených v §§ 182 a 185.

10. Podľa § 81 písm. c) Zákonníka práce zamestnanec je povinný najmä dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy vzťahujúce sa na prácu ním vykonávanú, ak bol s nimi riadne oboznámený.

11. Podľa § 51 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 8/2009 Z. z.) pri preprave nákladu sa nesmie prekročiť najväčšia prípustná celková hmotnosť vozidla, najväčšia prípustná hmotnosť jazdnej súpravy, najväčšia prípustná celková hmotnosť prípojného vozidla ani najväčšia prípustná hmotnosť pripadajúca na nápravy vozidla.

12. Podľa § 137 ods. 2 písm. e) zákona č. 8/2009 Z. z. porušením pravidiel cestnej premávky závažným spôsobom je použitie vozidla, ktorého najväčšia prípustná celková hmotnosť vozidla, najväčšia prípustná hmotnosť jazdnej súpravy, najväčšia prípustná celková hmotnosť prípojného vozidla alebo najväčšia prípustná hmotnosť pripadajúca na nápravy vozidla je prekročená.

13. Podľa § 8 ods. 5 Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) cestný správny orgán za nadmernú a nadrozmernú prepravu vykonanú bez povolenia dodatočne vyberie rozhodnutím zvýšený správny poplatok podľa osobitného predpisu (týmto osobitným predpisom je zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch).

14. Nemožno vylúčiť, že aj majetková ujma spočívajúca v zaplatení správneho poplatku zamestnávateľom vybraného cestným správnym orgánom za nadmernú a nadrozmernú prepravu vykonanú bez povolenia, môže byť považovaná za škodu, za ktorú zodpovedá jeho zamestnanec. Samozrejme, že aj v takomto prípade zamestnanec za škodu zodpovedá len vtedy, ak sú súčasne splnené všetky predpoklady zodpovednosti za škodu vyplývajúce z ustanovenia § 179 Zákonníka práce, a to protiprávny úkon, vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody, zavinenie zamestnanca, existencia pracovného pomeru a že ku škode došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Konajúce súdy preto správne skúmali, či tieto zákonné predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu sú splnené.

15. V zmysle § 81 Zákonníka práce medzi základné povinnosti zamestnanca patrí aj dodržiavanie právnych predpisov vzťahujúcich sa na prácu ním vykonávanú, pričom platí, že so všeobecne záväznými právnymi predpismi nemusí byť zamestnanec zamestnávateľom oboznámený. Ak zamestnanec vykonáva v pracovnom pomere druh práce vodiča nákladného vozidla (prepravu tovaru podľa objednávok), treba za takýto všeobecne záväzný predpis, ktorý sa vzťahuje na prácu ním vykonávanú, považovať (okrem iného) zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, ktorý upravuje pravidlá cestnej premávky, práva a povinnosti osôb v súvislosti s cestnou premávkou, pôsobnosť orgánov verejnej správy na úseku organizácie riadenia cestnej premávky, vedenie vozidiel, evidenciu vozidiel a správne delikty za porušenie tohto zákona. Uvedený zákon v ustanovení § 51 ods. 1 zakazuje pri preprave nákladu prekročiť najväčšiu prípustnú celkovú hmotnosť vozidla a aj najväčšiu prípustnú hmotnosť pripadajúcu na nápravy vozidla, pričom porušenie tohto zákazu kvalifikuje ako porušenie pravidiel cestnej premávky závažným spôsobom. Vodič nákladného vozidla vykonávajúci prepravu tovaru je povinný sa pri nakládke zúčastniť a v rámci toho dbať, aby pri preprave nebola ohrozená bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky. Ak má pri nakladaní tovaru vedomosť o tom, že je prekročená najväčšia prípustná celková hmotnosť vozidla, resp. najväčšia prípustná hmotnosť pripadajúca na nápravy vozidla, nesmie s takýmto vozidlom vykonávať prepravu. Ak tak urobí pri plnení pracovných povinností, porušuje tým nielen pravidlá cestnej premávky závažným spôsobom, ale aj povinnosť zamestnanca vyplývajúcu pre neho z ustanovenia § 81 písm. c) Zákonníka práce a teda dopúšťa sa zavineného protiprávneho konania. Ak zamestnávateľ v takomto prípade zaplatí na základe rozhodnutia cestného správneho orgánu správny poplatok za vykonanie nadmernej prepravy, môže od zamestnanca, ktorému zveril motorové vozidlo v čase porušenia povinnosti, požadovať odškodnenie

podľa § 179 ods. 1 Zákonníka práce.

16. V preskúmvanej veci bolo v konaní preukázané, že v čase vykonania nadmernej prepravy, t. j. dňa 16. 2. 2010, žalovaný bol v pracovnom pomere so žalobcom v pozícii vodiča nákladného vozidla, a že v tento deň mu dodávateľ naložil s jeho vedomím v rámci plnenia pracovných úloh na nákladné vozidlo drvené kamenivo o hmotnosti 25,5 tony. Keďže bol oboznámený s tým, aká je povolená prípustná hmotnosť vozidla (16 ton), vedel (mal vedieť), že nákladné vozidlo prekračuje najväčšiu prípustnú celkovú hmotnosť vozidla a že v prípade jeho použitia sa dopúšťa porušenia zákona o cestnej premávke a teda, že koná protiprávne. Ďalej bolo v konaní zistené, že v tento deň bolo vykonané Slovenskou správou ciest v úseku Senec - Sládkovičovo kontrolné meranie vozidla, ktoré viedol ako vodič žalovaný a bolo zistené preťaženie skupiny náprav v rozsahu 29,39 % a preťaženie vozidla v rozsahu 18,44 %, že Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Bratislava vydal dňa 4. 5. 2010 pod číslom spisu A/2010/01059 rozhodnutie, ktorým dodatočne vyberá od žalobcu správny poplatok vo výške 2.784 eur za vykonanie nadmernej prepravy dňa 16. 2. 2010 bez povolenia príslušného cestného správneho orgánu a že žalobca správny poplatok v uvedenej sume správnomu orgánu zaplatil. Z uvedených skutočností nepochybne vyplýva, že žalobcovi vznikla zaplatením správneho poplatku v jeho majetkovej sfére ujma v žalovanej sume, ktorú možno považovať za škodu, že v čase skutku bol žalovaný v pracovnom pomere so žalobcom, že škoda bola spôsobená zavineným protiprávnym konaním žalovaného a že medzi vznikom škody a protiprávnym úkonom žalovaného je priama (bezprostredná) príčinná súvislosť (nebyť vykonania nadmernej prepravy žalovaným, nebolo by vydané cestným správnym orgánom rozhodnutie, ktorým sa vyberá od žalobcu správny poplatok). Aj dovolací súd dospel preto k právnomu názoru, že v danom prípade boli splnené súčasne všetky predpoklady vzniku všeobecnej zodpovednosti žalovaného za škodu vyplývajúce z ustanovenia § 179 ods. 1 Zákonníka práce. Potiaľ možno so závermi odvolacieho súdu súhlasiť.

17. Pri určení rozsahu náhrady škody, sú sudy vždy povinné, vzhľadom na okolnosti každej konkrétnej veci, prihliadnuť tiež na to, či škoda nebola spôsobená aj porušením povinností zamestnávateľa. Z ustanovenia § 187 ods. 1 Zákonníka práce totiž vyplýva, že ak škodu spôsobil porušením povinností aj zamestnávateľ, zamestnanec uhradí pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia.

18. Podľa názoru dovolacieho súdu v danej veci vyšli za konania najavo také okolnosti, ktoré svedčia o tom, že vznik škody spôsobil aj žalobca porušením povinností a teda, že za škodu v tomto prípade nezodpovedá výlučne žalovaný.

19. Podľa § 6a písm. g) zákona č. 8/2009 Z. z. držiteľ vozidla je povinný zabezpečiť, aby pri prevádzkovaní motorového vozidla boli dodržiavané pravidlá cestnej premávky podľa tohto zákona, ktoré ustanovujú najväčšiu prípustnú celkovú hmotnosť vozidla, najväčšiu prípustnú hmotnosť jazdnej súpravy, najväčšiu prípustnú celkovú hmotnosť prípojného vozidla alebo najväčšiu prípustnú hmotnosť pripadajúcu na nápravu vozidla podľa § 51.

20. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že povinnosť zabezpečiť, aby boli dodržiavané pravidlá cestnej premávky, ktoré ustanovujú najväčšiu prípustnú celkovú hmotnosť vozidla resp. najväčšiu prípustnú hmotnosť pripadajúcu na nápravu vozidla, sa ukladá držiteľovi vozidla, ktorým v tomto prípade bol žalobca.

21. V preskúmvanej veci vyšlo v konaní najavo, že žalovaný ako vodič odovzdával žalobcovi v prípade vykonávania prepravy tovaru akým bolo napr. drvené kamenivo tzv. vážne listy, v ktorých bola opakovane uvedená hmotnosť prepravovaného tovaru v rozsahu prekračujúcom najväčšiu prípustnú celkovú hmotnosť nákladného vozidla žalovaného (žalobca pravdivosť týchto tvrdení v priebehu celého konania výslovne nepoprel). To ale znamená, že žalobca mal vedomosť o tom, že u nákladného vozidla žalovaného dochádza k nadmernej preprave, takéto konanie žalovaného prinajmenšom toleroval a neurobil v pozícii zamestnávateľa žiadne relevantné opatrenia k náprave tohto stavu, hoci mu to zákon o cestnej premávke ukladá. Za takéto opatrenie nemožno považovať to, že žalovanému ako vodičovi poskytoval finančnú hotovosť okrem iného aj za účelom zaplatenia pokuty na mieste v prípade, že

žalovaný sa dopustí porušenia pravidiel v cestnej premávke. Žalobca si tak neplnil riadne povinnosť držiteľa vozidla vyplývajúcu mu z vyššie citovaného zákonného ustanovenia, pričom porušením tejto povinnosti sa nepochybne podieľal na spôsobení žalovanej škody.

22. Napokon, dovolací súd považuje za potrebné zaujať názor aj k tvrdeniu žalovaného, že nadmernú prepravu vykonával na pokyn žalobcu (žalobca túto skutočnosť od začiatku konania popieral) a preto za vznik škody nezodpovedá. V tejto súvislosti treba uviesť, že Zákonník práce výslovne neupravuje, aké je právne postavenie zamestnanca z hľadiska vzniku jeho pracovnoprávnej zodpovednosti v prípade, že protiprávny pokyn zamestnávateľa (nadriadeného) splní. Podľa dovolacieho súdu aj v takomto prípade je vznik pracovnoprávnej zodpovednosti zamestnanca viazaný na splnenie všetkých zodpovednostných predpokladov. Musí byť preto splnený aj predpoklad existencie protiprávneho úkonu zamestnanca a existencie jeho zavinenia.

23. I keď zamestnanec má právo vykonanie pokynu vydaného zamestnávateľom v rozpore so zákonom odmietnuť a nesplnenie takéhoto pokynu nie je porušením pracovnej disciplíny, protiprávny pokyn, ktorý zamestnanec splnil, nemožno považovať za okolnosť vylučujúcu protiprávnosť konania tohto zamestnanca. Ak totiž pokyn zamestnávateľa je protiprávny, aj jeho splnenie zo strany zamestnanca je vždy protiprávne. Ak preto sú splnené ostatné zákonné predpoklady zodpovednosti, zamestnanec zodpovedá za svoje konanie urobené na základe protiprávneho pokynu. Keďže aj zamestnávateľ v prípade, že bol ním vydaný pokyn v rozpore s právnymi predpismi, koná protiprávne, je daná jeho spoluzodpovednosť, čo odôvodňuje aplikáciu ustanovenia § 187 ods. 1 Zákonníka práce, kedy zamestnanec hradí len pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia.

24. Pokiaľ ide o zavinenie zamestnanca ako jedného z predpokladov zodpovednosti za škodu, je v takomto prípade rozhodujúce, či zamestnanec o tom, že pokyn bol vydaný v rozpore s právnymi predpismi, má vedomosť alebo nie. Ak zamestnanec vykonávajúci protiprávny pokyn nevie, resp. nemôže vedieť o jeho protiprávnosti, jeho zodpovednosť je vylúčená z dôvodu, že tu chýba zavinenie. V prípade, že zamestnanec splní protiprávny pokyn, hoci vie o jeho protiprávnosti, pôjde zo strany zamestnanca o zavinené konanie spravidla vo forme úmyslu a ak jeho preskúmaním mohol zistiť, že je protiprávny, ale tak neurobil, ide o zavinenie vo forme nedbanlivosti. Možno teda uzavrieť, že zavinené splnenie protiprávneho pokynu zakladá zodpovednosť zamestnanca, ktorý ho vykonal.

25. Z uvedeného je zrejmé, že v základnom konaní vyšli najavo okolnosti, ktoré boli (mohli byť, ak by ich súd považoval za preukázané) pri určení rozsahu náhrady škody podstatné, a s ktorými sa odvolací súd mal zaoberať. Ak tak neurobil a vec z hľadiska ustanovenia § 187 ods. 1 Zákonníka práce neposúdil, hoci to bolo potrebné, chybné aplikoval právo na zistený skutkový stav. Žalovaný dôvodne namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p.); právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 455 C. s. p.).

26. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

27. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.